

Impressie Provinciale Netwerkbijeenkomst Omzien 7 april 2016

Dit is een impressie van de provinciale netwerkbijeenkomst van bewonersinitiatieven welzijn, wonen en zorg Omzien. De elfde bijeenkomst inmiddels sinds 2013. Het was goed toeven bij de Kracht van Zuilen in het buurthuis De Beatrix in Utrecht. Met circa 32 vertegenwoordigers van initiatieven en deelnemers vanuit gemeentelijke organisaties en zorgaanbieders is er uitgewisseld en gewerkt aan een paar thema's in een gemoedelijke sfeer met zelfgemaakte soep, salades en brood. Ady Hoitink, Esther Kersten en Stephanie Bottse van Kracht van Zuilen: bedankt voor de geweldige ontvangst, het eten en het inspirerende verhaal.

1. Actualiteit

Doorstart Omzien netwerk regio Utrecht

Jitske stelt de aanwezigen op de hoogte van de stand van zaken rond Omzien, de

OMZIEN
naar elkaar

financiering van Omzien en het bestuur. De zittende bestuursleden worden de komende tijd vervangen door vertegenwoordigers van aangesloten bewonersinitiatieven. Zij treffen een stichting aan die financieel gezond is, nog even voort kan, maar wel behoefte heeft aan aanvullende financiering om het werk te kunnen blijven doen.

Landelijk netwerk in oprichting

Op 22 januari was er een startbijeenkomst met 23 vertegenwoordigers van initiatieven uit het hele land. Die heeft geleid tot een tweetal werkgroepen die zich bezighouden met Belangenbehartiging/bekendheid van, voor en door bewonersinitiatieven en werkgroep Kennisontwikkeling, onderzoek, kennisdeling en sociaal platform. In laatste participeert me Jurgen van der Heijden. De eerste werkgroep wordt gecoördineerd door Jan Sniijders (Austerlitz Zorgt). Henry de Gooijer (Vereniging Duurzaam Soesterkwartier en Samenwerkplaats uit Amersfoort) participeert ook in deze werkgroep. Vind je het zinvol om hierin mee te denken: op 13 mei is de volgende bijeenkomst om 14.30 uur bij Vilans in Utrecht. Je interesse kun je doorgeven aan Jitske Tiemersma.

Knelpuntenonderzoek door Vilans en Movisie in samenwerking met Landelijk netwerk

Inmiddels is het onderzoek door Vilans en Movisie gestart. Vanuit het provinciaal netwerk willen we jullie vragen zoveel mogelijk deel te nemen aan deze internet enquête voor 7 mei! Bij de internetenquête zit een aanbevelingsbrief voor dit onderzoek door het Landelijk Netwerk in oprichting. Deze sturen we mee met dit verslag.

De mail en de link naar de desbetreffende enquête kan zomaar aan je aandacht ontsnappen. In de mail wordt melding gemaakt van "Invitation to participate in survey". De afzender is Bart Briels van Movisie.

IEN
an elkaar

2. De Kracht van Zuilen

Ady Hoytink vertelt over het Waarom, het Wat en het Hoe van de Kracht van Zuilen. De slides zijn als aparte PDF file toegevoegd bij de mail en dit verslag. Wat opvalt is dat Kracht van Zuilen zich richt op:

- Brede bewonersbeweging die diverse initiatieven (vrijwilligers, informeel en formeel) verbindt

Dit is een impressie van de provinciale netwerkbijeenkomst van bewonersinitiatieven welzijn, wonen en zorg Omzien. De elfde bijeenkomst inmiddels sinds 2013. Het was goed toeven bij de Kracht van Zuilen in het buurthuis De Beatrix. Met circa 32 vertegenwoordigers van initiatieven en deelnemers vanuit gemeentelijke organisaties en zorgaanbieders is er uitgewisseld en gewerkt aan een paar thema's. In een gemoedelijke sfeer met zelfgemaakte soep, salades en brood. Ady Hoytink, Esther en Stephanie Bottse van Kracht van Zuilen: bedankt voor de geweldige ontvangst, het eten en het inspirerende verhaal.

1. Actualiteit en oproepen

Doorstart Omzien netwerk regio Utrecht

Jitske stelt de aanwezigen op de hoogte van de stand van zaken rond Omzien, de financiering van Omzien en het bestuur. De zittende bestuursleden worden de komende tijd vervangen door vertegenwoordigers van aangesloten bewonersinitiatieven. Zij treffen een stichting aan die financieel gezond is, nog even voort kan, maar wel behoefte heeft aan aanvullende financiering om het werk te kunnen blijven doen.

- Kansen en talenten benutten van iedereen in de wijk. Inclusie, iedereen telt mee bereiken van iedereen. Verbinden van sterk met kwetsbaar.
- Voorzieningen toegankelijk maken voor iedereen
- Zichtbaar maken, communiceren en verbinden van talenten en capaciteiten van bewoners, collectieven van bewoners en instellingen/instituten die actief zijn in de buurt
- Serieus partnership met gemeente Utrecht. Kracht van Zuilen heeft gemeentelijk budget ontvangen voor haar coördinerende en verbindende functie in de wijk.
- Asset Based Community Development oftewel: Alle Bronnen Communiceren en Delen.

Een interessante conclusie is dat De Kracht van Zuilen succes heeft door zich toe te leggen op het verbinden en daardoor versterken van bestaande activiteiten van burgers en professionele organisaties. In tegenstelling tot diverse andere bewonersinitiatieven houdt De Kracht van Zuilen zich buiten het zelf organiseren van bijvoorbeeld activiteiten rond welzijn, maar versterkt juist dergelijke activiteiten door te zorgen dat mensen ze weten te vinden en er gebruik van maken.

2. Drie thematafels rond het bereiken van actieve medebewoners, mantelzorgers en kwetsbare medebewoners in de wijk

De vraag was hoe medebewoners het beste worden bereikt, welke goede ervaringen hiermee zijn en welke werkzame elementen we kunnen ontdekken.

Thematafel 1; medebewoners die actief willen zijn; hoe bereik je ze?

OMZIEN
naar elkaar

- Ervaring leert dat elke wijk diverse mensen kent die al lang hebben bedacht om actief te worden ergens binnen het brede Wmo-terrein: klusjes, maaltijden, boodschappen, vervoer, oppassen, ontmoeting, gezelligheid, beweging, administratieve hulp, op termijn misschien zelfs dagopvang. Het is de harde werkelijkheid dat bewoners hiervan een groter deel zelf moeten oppakken, en veel mensen begrijpen dat. Vaak zitten zij eigenlijk op elkaar te wachten om aan de slag te gaan, maar het vergt nogal wat moed om letterlijk en figuurlijk over de drempel te stappen en je buurtgenoot voor te stellen om samen aan de slag te gaan.
- In vrijwel elk soort wijk zijn actieve mensen die werken aan, of willen werken aan bottom-up initiatieven. Bijvoorbeeld in Amsterdam zijn nu zo'n vijftientwintig zorgcoöperaties (Stadsdorpen) actief. De meeste in wijken waar veel mensen veel tot hun beschikking hebben. Daar en tevens in de stad Utrecht zien wij ook andersoortige wijken waar mensen zelfstandig hun initiatieven van de grond krijgen. Dat kan geheel zelfstandig, maar het maakt niet zoveel verschil als daar bijvoorbeeld een buurthuis of een wijkcentrum met professioneel bij betrokken is. Mensen die misschien iets minder tot hun beschikking hebben, vinden daar vaak het soort ondersteuning dat zij nodig hebben om tot ongeveer vergelijkbare resultaten te komen als bijvoorbeeld de Stadsdorpen.
- Vrijwel iedereen toont behoefte aan inventarisatie, zoals een sociale kaart, maar ziet tegelijkertijd het probleem daarvan. Het is duur en verouderd vanaf het moment dat deze kaart er ligt en het is zoveel sterker als er een verhaal

bij is. Een levende kaart betekent dat bewoners elkaar vertellen over de organisaties die daarop aanbod hebben en, beter nog, elkaar meenemen naar de activiteiten. Mooi is dat zij zo veel beter gebruik gaan maken van wat er is en dit aanbod zo tot zijn recht laten komen. Daarvan worden zij en de wijk sterker, omdat ook anderen dan beter van dit aanbod gebruik kunnen maken. Medebewoners die elkaar op deze wijk betrekken bij hun wijk maken hun wijk sterker, en dit kan een laagdrempelige start zijn van een bewonersinitiatief.

Thematafel 2: Hoe bereiken en verbinden we meer mantelzorgers in de wijk?

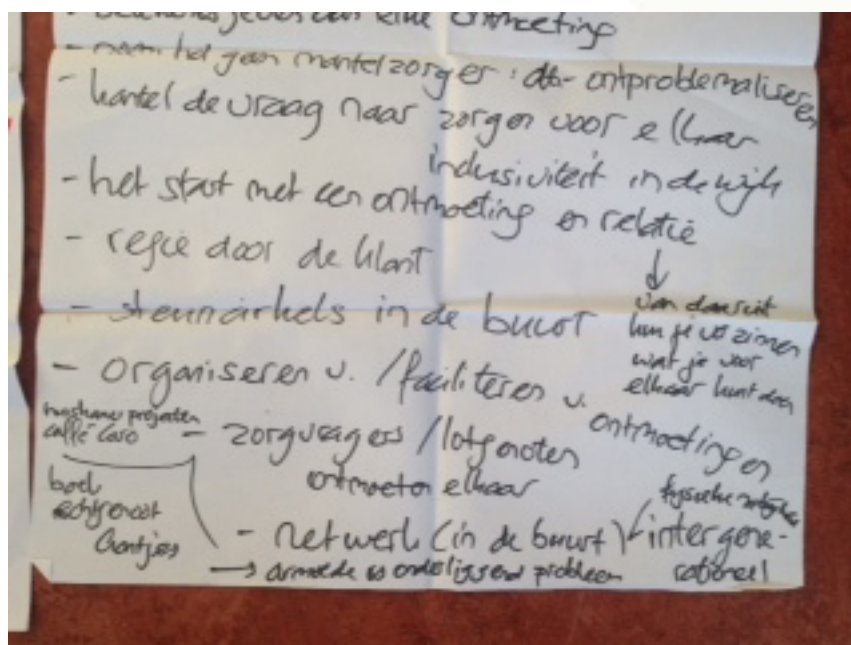

Het belangrijkste punt dat uit de discussie aan tafel naar voren kwam is dat je moet zorgen voor een kanteling van de vraag: niet vragen hoe je mantelzorgers kunt bereiken of wat je voor mantelzorgers kunt doen maar vroegen hoe mensen voor elkaar kunnen zorgen (in de buurt of wijk). Noem mantelzorgers vooral niet mantelzorgers maar mensen die zorgen voor andere mensen; dat maakt de manier waarop je kijkt veel breder en zorgt voor inclusiviteit (je wilt per slot van rekening iedereen bereiken, ook mensen die zichzelf niet als mantelzorger zouden willen betitelen of niet weten dat ze het zijn).

OMZIEN
naar elkaar

De ontmoeting is de start en vanuit de relatie die daaruit groeit kun je gaan kijken naar wat mensen voor elkaar kunnen betekenen – rond zorg en welzijn. Het gaat dus om het creëren en organiseren van ontmoetingen, tussen jong en oud, rijp en groen. Belangrijk is immers dat mensen kunnen terugvallen op intergenerationele, diverse netwerken die zich in de nabijheid bevinden.

Wat werkt goed?

- Werken vanuit warme contacten en stepping stones
- Betekenis geven aan elke ontmoeting
- Aansluiten bij natuurlijke momenten
- Noem mensen geen mantelzorgers maar 'mensen die zorgen voor mensen': de benaming 'mantelzorger' problematiseert en je moet het juist deproblematiseren
- Kantel de vraag naar: hoe kunnen we (in de wijk) zorgen voor elkaar i.p.v. hoe ontlast ik een mantelzorger; daardoor krijg je inclusiviteit in de wijk en bereik je iedereen
- Het start met een ontmoeting en een relatie; van daaruit kun je bedenken wat je kunt doen voor een ander
 - o Dat betekent dat je het stimuleren van zorgen voor elkaar kunt faciliteren door het organiseren en faciliteren van ontmoetingen
 - o Laat zorgvragers en/of lotgenoten elkaar ontmoeten om te zien hoe ze elkaar kunnen steunen
 - o Stel de vraag anders en bekijk de mensen in relatie
 - o Mooi voorbeeld van elkaar ontmoeten: Caffé Caro
 - o U onbeperkt: mooi initiatief!
- Regie door de klant: uitgangspunt

- Steuncirkels in de buurt
- Een netwerk in de buurt is belangrijk maar vooral ook dat het een intergenerationeel netwerk is.
 - Een klein netwerk is een groter probleem dan een grote zorgvraag
 - Denk ook aan de fysieke zakelijkheid
 - Huiskamerprojecten
- Inspirerend om te lezen: het boek van echtgenoot Aantjes “Een warme jas”
- Wat vaak wordt vergeten: armoede is een onderliggend probleem bij het (kunnen) zorgen voor elkaar
- Schakel scholen in om met mantelzorgers in contact te komen! Jong en oud ontmoeten elkaar!
- Ga op zoek naar persoonlijke contacten via:
 - Buurthuizen
 - Gezondheidscentra
 - Buurtteams
 - Welzijnsorganisatie
- De dorpsondersteuner is een goede makelaar tussen zorgvragers en zorgaanbieders

Thematafel 3: Kwetsbare medebewoners, hoe bereik je hen?

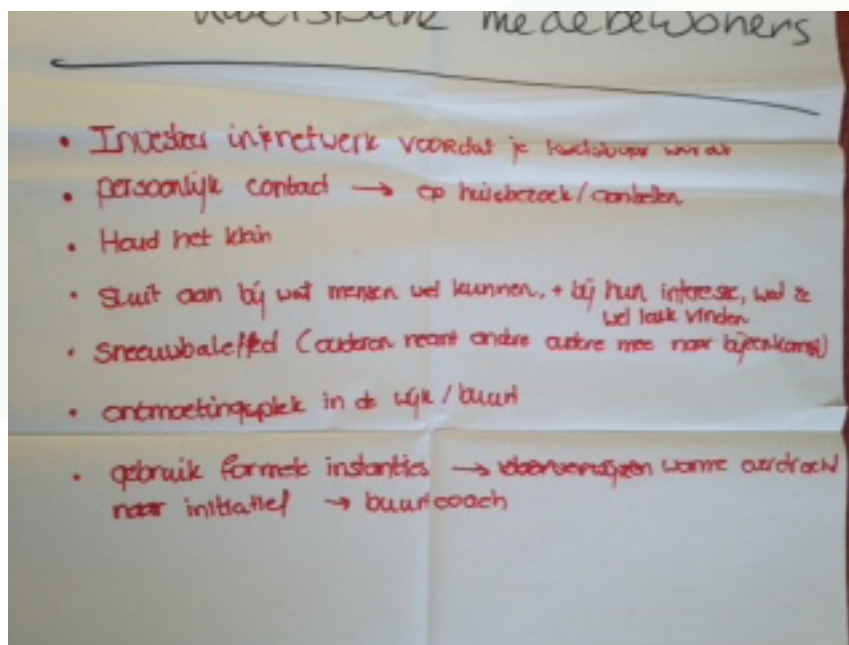
Er bestaan goede praktijken waarin er contact is met kwetsbare medebewoners zoals Buurtwinkel Everdingen in Vianen, Buurthuis Nieuwer ter Aar in de gemeente Stichtse Vecht, persoonlijk benaderen ouderen uit de Vogelzang wijk in Bilthoven meevragen enz.

Wat is belangrijk in het betrekken van kwetsbare medebewoners? :

- Verkennen wat mensen drijft en waar ze goed in zijn (kracht)
- Elkaar in de gaten houden
- Investeren in relaties voordat iemand of jijzelf kwetsbaar wordt
- Persoonlijk contact maken
- Je wijk, je buurt en je initiatief klein houden, niet te veel fysieke afstand.

Waar kun je dit toepassen?

- Woonkamers
- Buurtcentra
- Wandelclubs
- Winkels/galerieruimtes waar mooie spullen worden gemaakt.
- Welzijnscoach via de huisarts..... op recept, buurt op recept
- Warm doorverwijzen

Klopt de conclusie dat het maken van onderscheid tussen actieve medebewoners, mantelzorgers en kwetsbare medebewoners niet passend is in de benadering van bewonersbewegingen die zichzelf verder willen versterken? Het lijkt erop dat hiermee de kanteling van de vraag/behoefte heel belangrijk is. Namelijk iedere medebewoner kan iets en iedere medebewoner kan een vraag hebben. Daarmee laten we het onderscheid tussen

OMZIEN
naar elkaar

actief en kwetsbaar los. Het gaat om het besef en de bereidheid naar elkaar om te zien of je nu jong of oud bent. En het start klein, met het opbouwen van relaties. En het is gericht op wederkerigheid, de ander en op jezelf, want je bouwt een netwerk op en doet zinvolle dingen enerzijds. Een vervolgvraag zou kunnen zijn: hoe verzorg jij als initiatiefnemer van een bewonersinitiatief dit eerste contact en hoe bouw je relaties onderling op?

3. Grenzen tussen informele en formele zorg. Wat is er allemaal mogelijk?

Floor de Jong heeft op speelse wijze aan de hand van stellingen laten ervaren waar bepaalde grenzen liggen en waar we denken dat ze liggen. En dat stemt niet altijd overeen blijkt! Wat we leren is dat we als bewoners en bewonerscollectieven meer mogen overnemen van formele zorgverleners ten bate van het helpen van kwetsbare medebewoners dan we denken. Zie bijgaand powerpoint document met de resultaten, de foto's en een filmpje met een deel van de discussie die de stellingen opriep.

4. Thema's en onderwerpen voor het provinciaal netwerk en volgende bijeenkomsten:

- De voors, tegens en kosten van webapplicaties voor communities, zoals Nextdoor, Buurtwelzijn, Tippij, WeHelpen; kun je een activiteiten app maken?
- Thuis wonen en verzorgd worden vanuit een professioneel verzorgingshuis dat extra muraal gaat opereren
- Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid; zie o.a. publicatie Floor de Jong (Vilans)
- Hoe zit het niet alleen juridisch rond uitkeringen en vrijwilligerswerk, maar ook met de stress en de angst die mensen daaromtrent kunnen ervaren?
- Right to Challenge en de rol van bewonersinitiatieven
- Vergoedingen, geef je bijvoorbeeld rechtstreeks voor een klus, of komen die verdiensten eerst in een gezamenlijke pot? Hoe verdeel je klussen en geld naar gelijkheid?
- Relatie van initiatief tot gemeente, aanbieders, verzekeraars
- Verbinding en uitwisseling tussen wijken; verbinding in de wijk
- Social Impact Finance
- Wat zijn de grenzen aan wat je van bewoners mag verwachten?
- Opschaling
- Relatie vrijwillig – professioneel
- Hoe herken je, wat zijn de symptomen van de kanteling in een buurt, onder bewoners?

Deelnemers aan het netwerk die er niet bij konden zijn: hopelijk geeft dit een impressie. Je bent van harte uitgenodigd om agendapunten en onderwerpen toe te voegen.

Met hartelijke groet,

Jurgen van der Heijden en Jitske Tiemersma, met dank aan Nanneke van der Heijden en Floor de Jong